herpy

FROSKER

Redbelly Toad

Melanophryniscus stelzneri

Melanophryniscus stelzneri er en liten padde på 2-4 cm fra gresskledde åser i Argentina, svart med gule flekker på oversiden og røde tegninger på buken og under føttene. Den er dagaktiv, går heller enn å hoppe og er hardfør, så lenge luften ikke er for fuktig. Dyrene i handelen er ofte den nære slektningen *Melanophryniscus klappenbachi*.

Familie: Bufonidae Tidligere navn: *Phryniscus stelzneri; Atelopus stelzneri; Bufo stelzneri; Dendrophryniscus stelzneri*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**2-4 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**10 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Savanne og klippeterreng**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskap	**Ingen** Oppdrettede dyr. Viltfangede dyr kan beholde giften lenge
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**50 × 25 × 30 cm** L × B × H for 4 voksne dyr
Temperatur, dag	**20-25 °C**
Temperatur, natt	**15-20 °C**
Luftfuktighet	**50-70 %**
Vann	**Vannskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfritt** Ferguson-sone 1
Vinterhvile	**13-16 °C** 2-3 uker
Kosthold	**Insekter og små leddyr (spretthaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Rumpetroll i vann**
Egglegging	**I vann**
Kjønnsmoden	**12-24 mnd.**
Egg per legging	**200-250**
Klekking	**3-5 dager** ved 23 °C
Larvetid	**40-50 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Ferdigfôr**
Yngelpleie	**Ingen**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Melanophryniscus stelzneri er en liten, kompakt padde. Oversiden er svart med gule eller gulgrønne flekker og striper, og buken og undersiden av føttene er røde og svarte. Den sterke kontrasten er en advarsel til rovdyr. Hannene er 2-3 cm fra snute til kloakk, hunnene 3-4 cm, og hunnene er tydelig større og rundere.

Padden beveger seg mest gående og krypende i stedet for å hoppe. Den klatrer klosset og faller ofte, men uten å ta skade. Hannen kaller med en melodisk, trillende lyd som minner om en kanarifugl. Dyrene er dagaktive, utforsker hele tiden og er ikke sky, men tilbringer også lange perioder i skjul.

M. stelzneri ble beskrevet i 1875 som *Phryniscus stelzneri*. Artsnavnet hedrer den tyske geologen Alfred Wilhelm Stelzner, som oppholdt seg i Argentina. Det er to underarter, *M. s. stelzneri* og *M. s. spegazzinii*, og to tidligere underarter regnes nå som selvstendige arter: *Melanophryniscus dorsalis* og *Melanophryniscus fulvoguttatus*. Navnet brukes i handelen om flere svartgule padder av slekten, og dyrene fra Paraguay, som i mange år ble solgt som *M. stelzneri*, er *Melanophryniscus klappenbachi*. Det er derfor ofte uklart hvilken art en padde i handelen egentlig er.

I naturen er paddene giftige. Giften bygges opp av alkaloider fra føden, særlig maur og midd, og i fangenskap mister paddene den. Oppdrettede dyr er ugiftige. Hvor sterk giften er hos akkurat denne arten, er ikke dokumentert, så vask hendene etter kontakt med viltfangede dyr, og ikke ta på øyne og munn.

Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Utbredelse og leveområde

Melanophryniscus stelzneri finnes bare i Argentina. Arten ble først funnet i Córdoba og er nå kjent fra provinsene Córdoba, San Luis og Salta. Om den også forekommer i Bolivia, er uavklart.

Eldre angivelser av arten fra Paraguay, Uruguay og det sørlige Brasil gjelder andre arter av slekten; paddene fra Paraguay er *Melanophryniscus klappenbachi*.

> **Naturlig utbredelse:** Argentina.

LEVEOMRÅDE

Melanophryniscus stelzneri lever i kupert gressland med fjellblotninger, omtrent 500-1.000 meter over havet. Klimaet er kjøligere og tørrere enn i regnskogen, med varme somre, kjølige vintre og mest nedbør om sommeren. Paddene holder til ved, men ikke i, rennende vann.

Yngletiden begynner i oktober, når vårens kraftige regnskurer danner midlertidige vassdrag og dammer. Arten yngler eksplosivt: paddene samles i få dager og legger egg i grunt vann i dammer, bekker, myrer og veigrøfter. Føden består av små leddyr, særlig maur, midd og termitter.

Stell

TERRARIET

Det finnes lite kunnskap om stell av selve *Melanophryniscus stelzneri*. Stellet og avlen her bygger på *Melanophryniscus klappenbachi*, som holdes og oppdrettes i stort antall og har de samme kravene; tallene er lånt derfra.

Et terrarium på 50 × 25 × 30 cm (omtrent 35 liter) er nok til fire voksne dyr. Regn med omtrent 10 liter per dyr, aldri under 20 liter, og høyst 10 dyr i samme terrarium uansett størrelse. Paddene bruker ikke mye plass, men de går rundt på hele bunnen, så gulvarealet er viktigere enn høyden.

Innred terrariet luftig og ikke som et regnskogsterrarium. Bunnen kan være kokosfiber, matjord eller grus med løv, så lenge den kan holdes lett fuktig uten å bli våt. Legg ut korkbark og løv som skjul, for paddene tilbringer mange timer gjemt. Mose i den ene enden gir et fuktig hjørne, slik at det er både tørre og fuktige steder. Levende eller kunstige planter, for eksempel *Epipremnum aureum*, pynter, og paddene klatrer gjerne litt i dem.

Ventilasjon er avgjørende. Et lokk av nett over hele terrariet lar fuktigheten slippe ut og hindrer at luften står stille. Fjern døde blader og fôrrester hver uke.

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 20-25 °C, og om natten kan temperaturen gjerne falle til 15-20 °C. Vanlig romtemperatur er det beste utgangspunktet. *Melanophryniscus stelzneri* tåler kortvarig ned mot 7 °C og opp i de lave 30-årene uten skade, men er da mindre aktiv og søker skjul.

Det er ikke behov for varmelampe eller varmematte, og terrariet må ikke stå i solen i et vindu. Mål temperaturen med et termometer i terrariet.

Vintrene er kjølige i naturen. En kjøleperiode på 2-3 uker ved 13-16 °C uten spraying og med halvt fôr øker sjansen for at hunnene utvikler egg (se Parring).

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten holdes på 50-70 %. Det er det viktigste punktet i stellet: *Melanophryniscus stelzneri* tåler ikke vedvarende fuktighet over omtrent 70 %. Dyrene blir trege, gjemmer seg og svekkes, og det er den hyppigste årsaken til at paddene dør. La fuktigheten svinge, slik at bunnen tørker litt mellom sprayingene.

Spray lett én gang om dagen, helst om kvelden, med avklort vann eller osmosevann, og hold mosen i det fuktige hjørnet fuktig. Kontroller fuktigheten med et hygrometer. Er luften for tørr, blir dyrene trege og søker inn i det fuktige hjørnet.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

VANN OG VANNKVALITET

Det skal alltid stå en lav, bred vannskål i terrariet med 1-2 cm vann. Paddene svømmer klosset og kan drukne i dypere vann, så legg steiner eller kork i skålen, slik at de lett kan klatre opp. De setter seg gjerne i skålen og tar opp vann gjennom huden.

Bruk avklort vann eller osmosevann, og skift vannet hver dag, for det blir fort skittent. Skyll skålen ved hvert skift, bare med varmt vann og uten rengjøringsmidler, for amfibier tar opp stoffer gjennom huden.

LYS OG UVB

Lys er bare nødvendig for plantene. Det er ingenting som viser at arten trenger UVB, men et svakt UVB-rør til Ferguson-sone 1 (UV-indeks under 1) kan være en fordel. Lyset følger en vanlig dag-natt-rytme. Sørg for skygge og skjul, slik at dyrene selv kan velge, og bruk lys som ikke varmer terrariet opp.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Melanophryniscus stelzneri spiser små levende fôrdyr, i naturen særlig maur, midd og termitter. I terrariet passer bananfluer (*Drosophila hydei*), spretthaler, små bokstavlus, de minste soldatfluelarvene, nyklekte sirisser og små kakerlakknymfer. Paddene er ivrige spisere og spiser mye i forhold til størrelsen, mer enn en pilegiftfrosk av samme størrelse. Hold alltid rikelig med små fôrdyr i terrariet; unger fôres daglig.

Dryss fôret med et kalk- og vitamintilskudd. Egne kulturer av bananfluer og spretthaler gir den mest stabile forsyningen.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Paddene er fredelige mot hverandre, er ikke territorielle og kan holdes i grupper på opptil 10. Hannene kaller, særlig når det er fuktig, for eksempel etter kraftig spraying.

Melanophryniscus stelzneri er dagaktiv, men gjemmer seg i lange perioder hvis luften er for fuktig eller for tørr. Paddene skal ikke håndteres, for huden er ømfintlig. Skal et dyr flyttes, fanges det i et fuktet beger. Stressede dyr er trege og holder seg skjult hele dagen.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Fra omtrent 10-12 måneders alder kan kjønnene skilles: hunnene blir 1,5-2 ganger så store som hannene og langt rundere, mens hannene er slankere og kaller, særlig når det er fuktig. Paddene blir kjønnsmodne etter 1-2 år. Oppdrettede dyr kjennes på at de røde flekkene på bakkroppen og under føttene er gule; viltfangede dyr har røde flekker.

PARRING

Avlen etterligner vårens regn. Først halveres fôret i et par uker, og deretter kjøles dyrene i 2-3 uker ved 13-16 °C uten spraying, men med tilgang til en vannskål. Så økes temperaturen til romtemperatur, sprayingen gjenopptas, og fôret dobles eller tredobles. Etter en til to uker er de modne hunnene tydelig fulle av egg.

Nå flyttes alle dyrene til et regnkammer: et akvarium på omtrent 90 × 45 × 40 cm med 5 cm grus i bunnen, svampfiltre drevet av en luftpumpe og vann på 23 °C og 25 cm dybde. Vannet er en blanding av osmosevann og torvekstrakt med pH omtrent 6,5 og en anelse havsalt. Flytende korkbark med mose gir dyrene et sted å sitte, og plastplanter i hjørnene hjelper dem opp av vannet. Sett opp regnkammeret flere uker i forveien, slik at de gunstige bakteriene rekker å etablere seg. Hannene begynner å kalle nesten med en gang, og paringen skjer innen et døgn.

EGG OG RUMPETROLL

Eggene legges 1-3 dager etter at dyrene har kommet i regnkammeret, i lange, grå snorer med omtrent 200-250 egg som henger på mose og planter få centimeter under overflaten. Antall egg per legging er ikke dokumentert for arten; hos *Melanophryniscus klappenbachi* er det flere hundre. Det er ingen yngelpleie.

Fjern egg som ikke henger fast, for de blir lett angrepet av sopp, som smitter de friske eggene. Befruktede egg får en liten fure i løpet av 12 timer og ligner små rumpetroll etter to døgn.

Les mer: Oppdrett av rumpetroll

METAMORFOSE

Eggene klekkes etter 3-5 dager ved omtrent 23 °C. De nyklekte rumpetrollene er 3-4 mm lange og ligger stille på bunnen i noen dager mens de tar opp plommen. Først når de svømmer rundt, skal de fôres.

Rumpetrollene fôres daglig med ferdigfôr i geléform, og halvparten av vannet skiftes hver dag, slik at vannkvaliteten holdes høy. Etter 5-6 uker kommer bakbeina og 5-7 dager senere forbeina, til sammen omtrent 40-50 dager. Så klatrer de små paddene opp på kork og mose. De er helt svarte og ikke større enn en bananflue. Ta dem opp av regnkammeret så snart de har forlatt vannet, for de drukner lett.

OPPDRETT AV UNGER

De nyforvandlede ungene flyttes til en plastboks på omtrent 60 × 40 × 15 cm med et tynt lag fuktig kokosfiber, et par håndfuller fuktig sphagnum som skjul og en glassplate som lokk, for de skal ha høyere luftfuktighet enn de voksne. De fôres daglig med spretthaler dryssede med kalk og vitaminer. Ungene vokser raskt og spiser utrolig mye, og den hyppigste feilen er å gi for lite fôr.

Etter 8-10 uker kan ungene spise små bananfluer (*Drosophila melanogaster*). Så flyttes de til en mindre, ventilert boks med kokosfiber som er akkurat så tørr at den ikke klumper seg når man klemmer på den, en liten haug med fuktig sphagnum som fuktig skjul og 60-65 % luftfuktighet ved 23-24 °C. Spray én gang om kvelden.

Helse og vanlige feil

De typiske problemene skyldes feil i stellet:

- For høy luftfuktighet over lengre tid gjør dyrene trege og er den hyppigste dødsårsaken. Forebygg med god ventilasjon og moderat spraying.
- For lite fôr, særlig hos unger. Hold alltid rikelig med små fôrdyr i terrariet.
- Mangel på kalk og vitaminer gir svake og misdannede lemmer. Dryss fôret med tilskudd.
- Viltfangede dyr har oftere parasitter og sykdommer enn oppdrettede og bør undersøkes. Velg oppdrettede dyr.
- Drukning i for dypt vann. Hold vannet lavt, og gi en lett vei opp.

Gå til en dyrlege med kunnskap om amfibier hvis et dyr går ned i vekt, er trått eller får rødme, sår eller hevelser i huden.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.